

Latvijas atklātā lingvistikas olimpiāde 2017/2018, pirmā kārtā, 2017. gada 16. decembrī.

Atcerieties!

Nepārrakstiet uzdevumu nosacījumus! Lai ietaupītu Jūsu laiku, neaprakstiet soli pa solim risinājuma gaitu tur, kur ir prasīts izklāstīt Jūsu novērojumus.

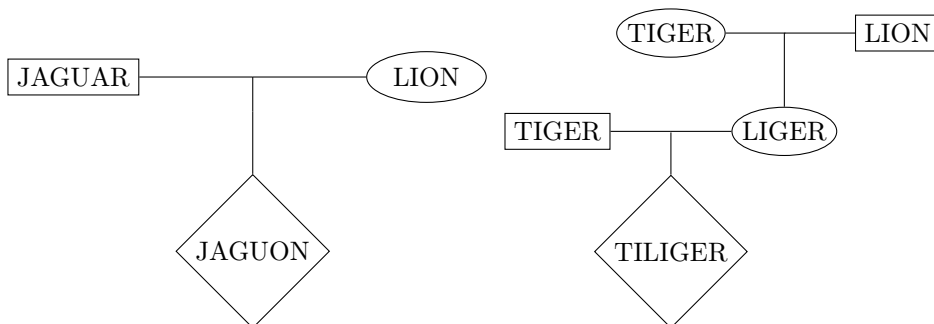
Sliktāk: "Izpētot 17. un 23. teikumu, var pamanīt, ka abos izmanto priedēkli x- ..."

Labāk: "Valodā N ar priedēkli x- apzīmē daudzskaitli."

Pievērsiet uzmanību detaļām! Tām mēdz būt svarīga loma. Lai veicas!

1. uzdevums (10 punkti). Mazuļus, kuru vecāki pieder pie dažādām dzīvnieku sugām, sauc par hibrīdiem. Lauvas, tīģeri, jaguāri un leopardi (angliski attiecīgi **lion**, **tiger**, **jaguar** un **leopard**) pieder pie kažu dzimtas panteru ģints, un noteiktos apstākļos¹ tie spēj dzemdēt hibrīdus.

Doti dažu hibrīdu nosaukumi angļu valodā² kopā ar informāciju par viņu vecākiem neliela ciltskoka veidā. Ciltskoka lauciņa forma apzīmē dzīvnieka dzimumu: taisnstūris — tēviņš, ovāls — mātīte, rombs — dzimums nav dots.

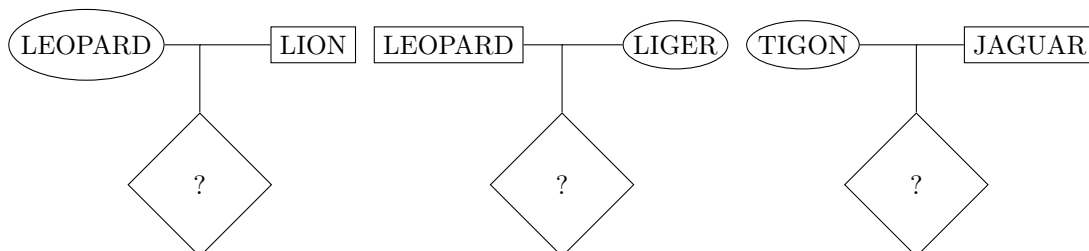
1. jautājums (1 punkts). Uzzīmējiet ciltskokus ar informāciju par vecākiem un, kur nepieciešams, par vecvecākiem šādiem dzīvniekiem:

1. jagliguar

2. leopon

3. tijagupard

2. jautājums (4 punkti). Kā angliski sauc dzīvniekus, kuru nosaukumi sekojošos ciltskocos aizstāti ar jautājuma zīmēm?

3. jautājums (5 punkti). Aprakstiet tās un tikai tās likumsakarības panteru ģints hibrīdu nosaukumu veidošanai angļu valodā, kuras izmantojāt, lai atbildētu uz pirmo un otro jautājumu.

¹Hibrīdi panteru ģints dzīvniekiem dzimst tikai nebrīvē. Vairums no uzdevumā minētajiem dzīvniekiem eksistē vai ir eksistējuši zooloģiskajos dārzos; dažu eksistence iespējama tikai teorētiski, taču tiem jau ir izveidojušies nosaukumi. Daudzas dzīvnieku aizsardzības organizācijas aktīvi iestājas pret hibrīdu veidošanas programmām tādu dzīvnieku augstā iedzimto slimību riska dēļ.

²Angļu valoda pieder ģermāņu valodu grupai indoeiropiešu valodu saimē. Tā ir oficiālā valoda 67 valstīs. Angļu valodu par dzimto valodu uzskata ap 400 miljoniem cilvēku visā pasaulē.

2. uzdevums (10 punkti). Vjetnemiešu valodā³, tāpat kā daudzās citās valodās, ir izplatītas salīdzinājuma konstrukcijas ar dzīvnieku nosaukumiem (tādas kā latviešu izteicieni “*strādāt kā zirgam*” vai “*drošsirdīgs kā lauvai*”). Dažas no šīm konstrukcijām pastāv vjetnemiešu valodā jau diezgan sen, bet dažas kļuvušas populāras tikai pēdējās desmitgadēs, it īpaši pusaudzū sarunvalodā. Jaunās salīdzinājuma konstrukcijas ir veidotas pēc citāda principa nekā vecās.

Dotas vairākas vjetnemiešu salīdzinājuma konstrukcijas (gan vecās, gan jaunās) un to burtiski vai gandrīz burtiski tulkojumi latviešu valodā. Atsevišķos gadījumos dzīvnieku nosaukumi ir izlaisti; šie nosaukumi ir uzskaitīti zemāk jauktā secībā:

1. gầy như con mắt	tievs kā kaltēta zivs
2. chạy như con chuột	mukt kā pelei
3. chán như con gián	nomākti kā prusaks
4. bực như con mực	dusmoties kā kalmāram
5. ghét như con bọ chét	ienīst kā blusai
6. câm như con hén	mēms kā gliemis korbikula
7. nhục như con trùng trọc	apkaunojošs kā gliemis perlamutrene
8. vui như con sáo	jautrs kā strazds
9. đai như con đĩa đôi	lipīgs (uzmācīgs) kā izsalkusi dēle
10. xinh như con tinh tinh	smuks kā šimpanze
11. buồn như con ...	bēdīgs kā ...
12. chảnh như con ...	augstprātīgs kā ...
13. khỏe như con ...	stiprs kā ...
14. xấu như con ...	neglīts kā ...
15. nhát như con ...	bailīgs kā ...
16. ngốc như con ...	dumjš kā ...
17. chậm như con ...	lēni kā ...

- A. **cá cảnh** *akvārija zivtiņa*
- B. **chuồn chuồn** *spāre*
- C. **cáu** *vijolniekkrabis*
- D. **gấu** *lācis*
- E. **ốc** *gliemezis*
- F. **rùa** *bruņurupucis*
- G. **voi** *zilonis*

1. jautājums (6 punkti). Aizpildiet tukšās vietas!

2. jautājums (3 punkti). Pēc kāda principa ir veidotas jaunā tipa salīdzinājuma konstrukcijas? Ar ko tās atšķiras no vecajām?

3. jautājums (1 punkts). Ar ko vjetnemiešu izteiciens **đói như con chó sói** ("izsalcis kā vilks") atšķiras no pārējām šajā uzdevumā minētajām salīdzinājuma konstrukcijām?

³Vjetnemiešu valoda pieder pie austroaziātu valodu saimes. Tajā runā vairāk nekā 80 milj. cilvēku Vjetnamā un tās kaimiņvalstīs. *y* izrunā aptuveni kā latviešu *j*; *ă, â, ê, ô, ư* ir īpaši vjetnemiešu patskaņi un *đ* – īpašs vjetnemiešu līdzskanis. Zīmes ‘, ‘, ‘, ‘ un ‘ apzīmē patskaņu toņus.

3. uzdevums (10 punkti). Doti vārdi vašo valodā⁴ vienskaitlī un daudzskaitlī.

	<i>viensk.</i>	<i>daudzsk.</i>	<i>nozīme</i>
1.	daʔa	daʔaʔa	mātes brālis
2.		duweweʔ	pamēģināt
3.	šemug	šemumug	brāļa bērns
4.	saksag		tēva tēva brālis
5.	nent'uš	net'unt'uš	būt vecai sievietei
6.		mogokgo	zābaks

1. jautājums (2 punkti). Aizpildiet tukšās vietas!

Doti vārdi mangaraji valodā⁵ vienskaitlī un daudzskaitlī.

	<i>viensk.</i>	<i>daudzsk.</i>	<i>nozīme</i>
7.	gabuji	gababuji	vecs vīrietis
8.	yirag		tēvs
9.	jimgan		gudrais
10.	wanɣij	wanɣanɣij	bērns
11.		muygjuygji	tas, kuram ir suns

2. jautājums (2 punkti). Aizpildiet tukšās vietas!

3. jautājums (6 punkti). Izklāstiet Jūsu novērojumus par vašo un mangaraji valodām. Kas ir līdzīgs un kas ir atšķirīgs šo valodu gramatikā?

4. uzdevums (15 punkti). Dotas vārdkopas meniešu⁶ valodā un to tulkojumi latviešu valodā jauktā secībā:

1. Jerrey Geuree	A. jūnijs
2. mean oie	B. janvāris
3. Toshiaght Souree	C. pusnakts
4. oie gyn cadley	D. februāris
5. Jerrey Souree	E. jūlijs
6. cadley geuree	F. ziemas guļa
7. Toshiaght Arree	G. maijs
8. Mean Souree	H. bezmiega nakts

1. jautājums (7 punkti). Atrodiet pareizos tulkojumus!

2. jautājums (2 punkti). Pārtulkojiet latviešu valodā: **Mean Fouyir**.

3. jautājums (3 punkti). Pārtulkojiet meniešu valodā:

1. bezgalīgs
2. aprīlis

4. jautājums (3 punkti). Izklāstiet savus novērojumus par meniešu valodu!

⁴Vašo valoda neietilpst nevienā no zināmajām valodu saimēm. Vašo valodā runā ap 20 cilvēku uz Kalifornijas un Nevadas štatu robežas, ASV.

⁵Mangaraji valodā runā ne vairāk par 15 cilvēkiem Ziemeļaustrālijā.

y izrunā kā latviešu j; ʔ un t' ir īpaši vašo valodas līdzskaņi; j un ŋ ir īpaši mangaraji valodas līdzskaņi.

⁶Meniešu valoda ir indoeiropiešu saimes ķeltu grupas valoda, kurā runā ap 1800 cilvēku Menas salā (Lielbritānija).

5. uzdevums

Uzdevums pagaidām nav pieejams.

Uzdevumu komplekta sastādītāji pateicas Vladimiram Anufrijevam, Haraldam Baunim, Annai Brikmanei, Irinai Česnokovai, Dmitrijam Dorožko, Mihailam Fjedoram Jerjominam, Jevgeņijam Kapituļskim, Šonitai Koroļovai, Vladimiram Ļitvinskim, Darjai Orlovai, Aleksejam Peguševam, Natālijai Perkovai, Aleksejam Popovam, Ilonai Prikulei, Maksimam Rebrovam, Aigaram Reiteram, Artūram Semenukam, Aleksandram Sorokinam, Andrim Kārlim Straupeniekam-Brancim, Simonai Striževskai un Esterei Šeinkmanei par uzdevumu testēšanu, kā arī Danielam Kveilam /Lielbritānija/ par konsultācijām 4.uzdevuma sastādīšanā.

Uzdevumu autori: Aleksejs Peguševs (1., 3. un 5. uzd.), Ilja Itkins un Svetlana Burlaka /Krievija/ (2. uzd.) un Irina Česnokova (4. uzd.).